

Idazlanetako estiloak

[karikaturak eta iruzkinak]

Nola gainditu EGAko azterketa idatzia? Zaila da bi orrialdetan erantzuten, baina denok izaten dugu gomendioren bat edo beste.

Kepa Larreak Nola atera EGA euskara jakin gabe argitaratu zuen 2003an. Azterketa gaintzeko errezetak eman zituen bertan.

Gorka Azkaratek, berriz, azterketak eta azterketak zuzendu ondoren, ondo baino hobeto azaltzen digu zer ez den egin behar EGAko idazlana gaintzeko. Nola? Behin eta berriz errepikatzen diren idazlanetako zenbait estiloren sailkapena egin digu, eta bakoitzari dagokion etiketa jarri.

Irakurri eta zure estiloa haien parekoa bada, badakizu... hobe izango duzu bete-betea aldatzea.

1. Perla-arrantzalearen estiloa

“Mendizaletasuna. Aisialdia edo denbora libreari dagokionez, oraintsu arte ez dira gutxi izan jende askori bururatu edo atsegin izan zaizkion hobbyak edo zaletasunei buruzko burutazioetatik interesgarrietarikoa dugu oraingo honetan plazaratu izan zaigun edo proposatu izan zaigun mendizaletasunaren inguruko honako gai interesgarritxo eta beste aldetik ezin maitagarriago dugun honako hauxe hau...”

IRUZKINA

Zenbait ikaslek, idazterakoan, dotoretasunaren bila ibiltzen dira, perla-arrantzaleak perlen bila ibiltzen diren bezalatsu. Perlez eginiko idunekoak, zenbat eta luzeagoak orduan eta baliotsuagoak izango dira agian, baina idazlanetako esaldiekin... Hori bai, goian kopiatu dugun paragrafoa ahoz gora irakurtzeko, perla-arrantzaleek dauzkaten biriki zabalak behar izango ditu irakurleak.

2. Estilo *naifa*, apatza (edo Hollywoodeko filmetako apatxeena)

“Mendizaletasuna. Niri mendia asko gustatzen zait. Ni, askotan, mendira joaten naiz. Egutero ez. Astero ere ez. Hilero ere ez. Urtero ere ez. Baina askotan bai. Bai, askotan. Eta askotan, ondo pasatzen dut. Mendian. Beno, egia esan, batzuetan oso ondo. Beste batzuetan primeran. Eta noizean behin, superrondo. Eta eguraldi onarekin, ondo baino hobeto. Eta euria egiten badu ere, nik hiperrondo pasatzen dut mendian. Lagunekin. Edo bakarrik. Edo txakurrarekin. Edo perretxikotan. Edo loreei begira. Edo hodeiei begira. Edo txorizo-ogitartekoa jaten. Ardoarekin, jakina. Ardoa zahatetik, bai horixe! Eta *Batbirulau* abesten, mendian, eta primeran pasatzen dugu...”

IRUZKINA

Euskara ikasle batzuk oso kezkatuta daude zuzentasunarekin. Ez dute inolako akats gramatikalik egin nahi. Beraz, hor goian ikusten den bezalako estiloa garatu dute. Akatsik ez egitearren, gauzak ahalik eta errazen azaltzeko beharra ikusi dute, eta horra hor emaitza.

Ezin hobe. Superrona. Hiperrona. Ona baino hobe.

3. Lokailuzale amorratuarena

Mendizaletasuna. **Badirudi** mendizaletasun gaia ipini zaigula. **Hau dela eta**, hogeita hamar lerro idatziko ditut. **Izan ere**, neurri horretako idazlana eskatu zaigu **eta** horixe idatziko dut **hain zuzen ere**. **Hala eta guztiz ere** saiatu besterik ez naiz egingo, **zeren eta** lortzea ez **baita** gauza erraza izaten. **Hau horrela izanik ere** saiatzeari izaten da euskara ikasle saiatuon lana, **alegia**, saiatu **eta** saiatu, **hots**, behin eta berriro **gero eta** areago, **gero eta** hobeto idazten saiatu. **Dena delarik ere**, ez gara kexatzen hasiko, **lehenengo eta behin** gaiari eutsi, **zeren** horrenbestez nahikoa luzatu gara behar-beharrezkoak ez diren luzamenduetan eta **bestalde**...

IRUZKINA

Lokailuzale amorratu diren ikasleei norbaitek esan zien ondo idazteko lokailuak ondo erabili behar direla, **hots**, lokailuek ematen dietela idazlanei bizitasuna eta dotoretasuna, kohe-sioa eta konexioa.

Ikasleak lokailuak erruz erabili behar direla ulertu **eta** euskara ikasten ibili den urteetan lokailu bilduma ederra osatu du. **Beraz**, idazlanetan, bilduma hori erakusteko aprobetxatu behar.

Esaldiak lokailuak lotzeko erabiliko ditu.

4. Txantiloizalearena

“Mendizaletasuna. Puri-purian dugu mendizaletasunaren gaia. Izan ere, azken bolada honetan hedabideetan behin eta berriro agertu egin zaigun gaia dugu mendizaletasunarena...”

IRUZKINA

Elipseak marrazteko konpasa asmatu ezin eta txantiloiak asmatu zituzten. Behin eta berriro errepikatu behar diren lanetarako, txantiloiak, trokelak, eta horrelako tresnak oso erabilgarriak dira. Zenbait ikasle ere idazteko berdinean egiten dute. Idazlan baten eskema prestatzen dute, buruz ikasten dute, eta edozein gai, bertan sartzen dute. Taxuzko eskema izanez gero, edozein idazlan egitea “hutsuneak-bete” ariketa bihurtzen da. Berdin da zein gai egokitu, mendizaletasuna,

Missen lehiaketak ala kiromantzia; txantiloizaleak beti egingo du idazlan berbera: “Puri-purian dugu... gaia. Izan ere, azken bola-da honetan...”.

5. Koipe-emaiena

“Mendizaletasuna. Oso gai polita, egokia eta interesgarria egokitu zaigu oraingo honetan. Guztiok bultzatu egin beharko genuke gure herri zoragarri honetan kirola, eta kirolen artean herrikoiena eta politena dugu mendizaletasuna, hauxe baita euskarazko mintzapraktikak egiteko behar beste erabiltzen ez dugun kirola eta idazlan honetako gaiak gogorarazten digun bezala, oso modu zentzudunean, mendizaletasuna izan liteke, euskara praktikatzeko ere, ezinbesteko tresna zoragarria...”

IRUZKINA

Ikasle hauek pentsatzen dute oso lagungarria dela irakasleei, zuzentzaileei, koipe pixka bat ematea. Irakaslea nolakoa ote den ez dakite, ez dakite gizonezkoa ala emakumezkoa ote den, ez dakite mendizale amorratuak ala kalekume militanteak ote diren, ez dakite gauza handirik, baina zera suposatzen dute: aztertzaiileak euskaltzaleak, behintzat, izango dira. Beraz, badute nondik abiatu, euskara zoragarria da, guztiok ikasi beharko genuke euskara, eta euskaraz bizi beharko genuke, euskaraz mintzatu mendian eta edonon... Baina, bide honetatik badaude gehiago arriskatzen dutenak ere, eta, esate baterako, suposatzen dute aztertzaiileak abertzale sutsuak direla eta haiek are sutsuago agertu behar. Hortxe hasiko dira gure herria goraiatzeko, gure hizkuntza, gure futbola, gure ikurrina, gure (g)astronomia, gure jaiak, gure (es)kultura, gure hezkuntza sistema, gure sudurrak, gure txapeletako buztantxoak, gure euskara azterketak...

6. Zalantzalapikoaren estiloa

“Mendizaletasuna. Beno, egia esan ez nekien gai hau hartu edo beste hartu, beti ematen digute bi gai eta hortxe ibiltzen naiz, beti, ordu eta erdi pentsatzen, edo agian luzeago, ea zein gai hartu eta zein utzi. Azkenean, bat hautatu behar eta txanpona ateratzea agian lotsagarria delako-edo lehenengoa aukeratzen dut, baina beharbada bigarrena aukeratu beharko nuke zeren eta beti, idatzi eta gero, pentsatzen dut bestearekin pixka bat hobeto molda nintekeela, baina beharbada ez. Ez dakit.

Egia esan, mendizaletasunari buruz ezin dut gauza handiegirik esan, ez naizelako inoiz mendira joan, eta ezagunen bat mendira joan denean ere ez dit ezer kontatu mendiarik buruz, edo agian kontatu didate zerbait baina orain ezin dut ezer gogoratu. Beno, egia esan, agian, zerbait gogoratzen dut baina ez dut uste hementxe kontatzeko moduko zerbait izan daitekeenik, horrelako idazlan batean...”

IRUZKINA

Aztertzaiileak zalantza handiak izango ditu honelako idazlanak ebaluatzeko.

7. “Gaindi liezaizkidakete” estiloa

“Mendizaletasuna. Ipini dizkikegeukezueketen gaietatik erakargarriegi ez lirudikegun arren, arras profitagarri izan lekikegu gaiari besterik gabe eustea. Txit arrunta, arrunt normala, zeharo arrunta irudi leki-

gun honako gai honek, aitzitik, baluke bere mamia, funtsa, ganora edota muina aztertzeko behar besteko beta hartuko bagenu...”

IRUZKINA

Idazlan hau zuzentzeko euskal aditzen zerrenda oso-oso eta hiztegi guztiak aurrean behar izaten dituzte aztertzaiileak. Normalean asko ikasten da horrelako azterketak zuzentzen, beraz, ikasteko aukera horri ezin ihes egiten utzi: ikasleari ariketa errepikatzen eskatzen zaio behin eta berriro.

8. Sasijakintsuaren estiloa

“Mendizaletasuna. Gai interesgarria oso oraingoan ere. Hiritarren % 78,54 joaten dira, noizean behin, mendira; % 12,96 ez dira sekulan joaten eta besteen artean bi multzo egin daiteke: % 22,14 astebururo joaten da eta % 71,07 hilabetean behin edo birritan. Beraz, edonork azkar asko kalkula dezakeen legez, ehuneko txiki bat aipatu gabe geratu zaigu, eta aipatu gabe geratu zaigun multzo horretan ere hiru talde dago. Alde batetik mendira ia egunero joaten diren zenbait nekazari eta erretiratu daude, bestetik, ehiztariak, ehiza garaian soilik mendira joaten diren horiek hain zuzen ere, eta azkenik, gurasoen besoetan edo besotik joaten diren umeen kopurua. Tamalez azkeneko hiru multzo hauei buruzko estatistika fidagarriak ez dago, baina burua gehiegi nekatu gabe oso fidatzeko modukoak izan litezkeen *inferentziak* kalkulatu genitzake, baina ezin ahaztu umeak batzuetan gurasoekin baina beste batzuetan osaba-izebekin edota aitona-amonekin...”

IRUZKINA

Ez dago estatistika fidagarriak jakiteko sasijakintsu estiloarekin zenbat ikaslek gaintzen duten idazlan-proba.

9. Estilo erretxina

“Mendizaletasuna. Hona hemen berriro ere idazlana egiteko matraka. Kaka zaharra! Beti berdin. Politikariek ez dute euskararik ikasten ezta bi urtetako umei botoa eskatzeko beste, eta gero, guri, EGA madarikatua eta kriston perfilak, “barka”: *hizkuntza eskakizunak*-, eskatzen dizkigute. Haiek ez dira ezta lehengo solairu batera oinez igoko eta guri, hiritar sufrituoi, Everest mendiko gailurreraino igotzera behartu, oxigenorik gabe... Tontakeria hauek idatzi behar eta alferrik; ez dut sekulan honelako azterketa madarikatuetariko bat inondik inora inoiz gaintuko, baina hona idazlana, tori, irakasleen kalapitak ez entzutearren. Honekin milioi bat idazlan baino gehiago idatzi ditut, baina ezinezkoa badirudi ere gaia gero eta ergelagoa ipintzen digute beti. Nori axola zaio, gaur egun, mendiaren kontu hori? Mendira joateko trafiko itzela egoten da eta gero, mendia, sekula santan erreko ez diren pinu ziztrinez beteta, *txomintxo*z beteta eta kakaz eta zaboretz beteta. Hirietako kutsaduratik ihes egiterik ez dago, bai zera! ...”

IRUZKINA

Zeuk arrazoi.

Gorka Azkarate
Irakaslea